

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛЕТАРИ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Адреса:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

The Provincial
Library City

UKRAINIAN LABOR NEWS

Address:
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

РІК VI.

Ч. 15.

СЕРЕДА, 20. ЛЮТОГО 1924.

WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY, FEBRUARY 20th, 1924

No. 15.

VOL. VI.

Радянська Торговельна Делегація Приїждить до Канади

ЧАСТИНА ДЕЛЕГАЦІЇ НА ЧОЛІ З КУЛИКОМ ВИЙШЛА З ЛОНДОНУ 15. ЛЮТОГО.

(Спеціальна каблеграма до "Укр. Роб. Вістей".)

ЛОНДОН, 15. лютого. — Частина делегації Радянського Союзу на чолі з Іваном Куликом виїждить з Лондону п'ятнадцятого лютого. Українська колонія Лондону витала Кулика зборами.

Відомості про приїзд радянської делегації до Канади подавала преса вже від довшого часу. Останні донесення в цій справі були з Лондону. Лондонська депеша під датою 18. січня доносила, що радянська делегація до Канади прибула до Лондону і звідтам відпливе на кораблі "Montcalm" до Канади. Далше було сказано в депеші, що головою делегації є А. Язиков та що в делегації є двоє представників департаменту закордонної торгівлі. В другій телеграмі з Лондону, датованій 19. січня, було ще сказано, що делегація їде до Канади, аби навести переговори з домініанним правительством в справі відновлення торговельних зносин між Канадою а Союзом Соц. Рад. Республік. Також було сказано в тій телеграмі, що делегація має надію, що за час свого побуту в Канаді підпише великі контракти на доставку різної машинерії, залізничних матеріалів та інших фабричних виробів.

Тов. Іван Кулик, який їде на чолі частини делегації Радянського Союзу до Канади, по фаху робітник, широко освічена людина. Свободно володіє шістьма мовами, в тому числі й англійською. Підчас революції 1917—20 рр. брав активну участь як в політичному житті, так і в боротьбі на фронтах. Визначився на Україні як сміливий червоний партизан. В одному бою на Правобережній Україні з контрреволюційними бандами був тяжко ранений п'ятьма кулями. В 1919 році був членом колегії Народного Комісаріату (міністерства) закордонних справ Радянської України. В 1920 році, підчас радянської влади в Галичині, був головою Державного Галицького Видавництва і своєю широкою, невтомною працею залишив великі симпатії серед галицького робітництва й селянства.

Тов. Кулик відомий теж в новій українській літературі як поет, критик і журналіст.

МАЙНЕРІ СТЕЛЛАРТОНУ В НОВІЙ СКОШІ ЗА ПРОВОДЖЕННЯМ СТРАЙКУ.

НЮ ГЛЕСГО, Н. С., 16. лютого. — На масовій мітингу майнерів Стеллартону, репрезентуючій около 2.000 робітників округу Пиктоу, одностайно відкинуто циркулярний лист провізоричного президента Силбі Беррета, який приказує майнерам вертати до роботи. Майнери Стеллартону рішучо відмовилися повернути до праці.

Вони звернулися каблеграмою о поміч до прем'єра Великої Британії Рамсея МакДоналда, як також вислали каблеграму до секретаря Британської Майнерської Федерації Френка Годжеса, представлюючи йому свою справу та просячи о поміч своїх британських братів.

Майнери Стеллартону звернулись також о поміч до різних робітничих юній по цілій Канаді, як залізничні брацтва і такі інші. Вони звернулись також до фермерської асоціації в Новій Скошії, о моральну і фінансову поміч.

БЕРРЕТ НЕ ГОДИТЬСЯ ПЕРЕВЕСТИ РЕФЕРЕНДУМ.

СІДНЕЙ, Н. С., 16. лютого. — Провізоричний президент 26. дистрикту майнерської юнії Силбі Беррет вислав до всіх майнерів в Новій Скошії лист, в якому каже, що загальне голосування над заключеною угодою з компанією не відбується доти, доти всі майнери не повернуться до роботи. Беррет каже, що чим скорше майнери послушають юнійних урядників і повернуться до роботи, тим ліпше для всіх заінтересованих.

У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ ВИЙШЛО НА СТРАЙК 120 ТИСЯЧ ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ.

ЛОНДОН, 16. лютого. — Нині в полудне розпочався у всіх портах Великої Британії страйк докових робітників. Страйк обнімає 120.000 робітників.

Робітники домагаються підвижки платні, яка від 1920 р. спала з 16 на 10 шілінгів на день в великих портах і з 15 на 9 шілінгів на день в малих портах, як також забезпечення години праці. Тепер в більшості британських портах є більше робітників як робіт і формант вибирає рано лише тільки робітників, кілько йому потрібно.

Робітники жадали від працедавців два шілінги на день підвижки, однак переговори в цій справі не довели до нічого і робітники виийшли на страйк.

МІДДЕЛСБОРО, Англія, 16. лютого. — Докові робітники в цім порті заставили робо-

ти згідно зі своїм страйковим розпорядженням.

Дванадцять кораблів з Далекого Сходу є задержані в порті, а десятки менших барок стоїть на ріці.

50.000 робітників працює лише три дні на тиждень.

ЛОНДОН, 17. лютого. — В наслідок страйку 120.000 докових робітників, ціни на поживу вже підносять по цілій Великій Британії. Заграничного м'яса в краю є під рукою на один тиждень.

Бен Тиллет, робітничий посол до парламенту і бувший генеральний секретар юній докових робітників, сказав в своїй промові в Брістолі, що в Великій Британії є 50.000 докових робітників, які працюють лише три дні на тиждень і заробляють пересічно менше як два фунти штерлінгів тижнево.

ВІСТІ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

НАУКОВІ УСТАНОВИ РАД. УКРАЇНИ.

По всій Радянській Україні існує до 40 наукових товариств, при чому найбільше їх у Києві — 17, у Харкові — 8, в Одесі — 5, решта в Катеринославі, Миколаєві, Бахмуті, Чернігові. В числі цих товариств є 4 агрономічні обсерваторії: Харківська, Одеська, Київська і Миколаївська (остання працює по завданням Пулковської обсерваторії). При обсерваторіях існують власні майстерні, силами яких за роки революції підтримувалися в порядку інструменти, завдяки чому роботи обсерваторій не припинялися. Харківська астрономічна обсерваторія, будучи з одного боку науковою, служить з другого боку шкільно-допомоговою установою для інститута народної освіти. Дуже жваво працює одеська астрономічна обсерваторія, що виконує не тільки наукову, а й популяризаторсько-освітню роботу.

СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКІ КУРСИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ.

Нині скрізь по Харківщині організується сільсько-господарські курси для ліборобського населення. По плану Харківського Губзуправління такі курси повинні бути в кожному агрономічному районі Харківщини. Курси тривають від 10 днів до 3—4 тижнів. Програми курсів носять як загальний сільсько-господарський характер, так і спеціальний по окремих галузях. На кожних курсах буває до 50 слухачів. Крім курсів, агрономічний персонал організує сільсько-господарські відчити й розмови в різних справах.

"ТАРАС БУЛЬБА" ГОЛОЛА НА КІНОФІЛЬМІ.

Товариство кіно фабрик Ермолаєва (Москва—Париж—Ялта—Мінхен) закінчило постановку фільму "Тарас Бульба" по повісті Миколи Гоголя.

ГУБЕРНІАЛЬНИЙ ЗІЗД РАД НА ЧЕРНИГІВЩИНІ.

Дня 7. січня при урочистих обставинах відкрився Губерніальний Зізид Рад. На зідзі присутній Наркомост У.С.Р.Р. Скрипник. Почесними членами зідзу вибрані Ленін, Троцький, Зиновєв, Петровський і Калінін. Скрипник, що виступав з докладом про внутрішні і міжнародне становище, підкреслює, що непохитність політики С.С.Р.Р. примусила захід змінити своєї позиції і конкретно заговорити про визнання Радянського Союзу. Зясувавши внутрішню могутність республіки, яка все збільшується, Скрипник під гучні оплески заявив: "політика щодо неможливих залишається незмінною. Незаможники — грунт республіки".

КОНТРАКТОВИЙ ЯРМАРОК В КИЇВІ.

День відкриття контрактного ярмарку в Києві, який називається тепер "Київський ярмарок", призначено на 15. марта ц.р. Ярмарок триватиме і місяць. Вдалшому доручено ярмарковому комітетови вжити заходів до пристосовання ярмаркової торгівлі на короткий термін. До ярмаркового комітету надійшли заяви про бажання взяти участь на київському ярмарку 1924 р. від багатьох закордонних і радянських фірм.

УКРАЇНІЗАЦІЯ.

Радянські установи, які мають безпосередній звязок з селом, переведено з днем 1. січня ц.р. на українську мову. У всіх установах України відкрито курси українознавства. 90% всіх інституцій краю переведено на українське діловодство.

НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

Від 1. січня все діловодство Київського Губвиконкому переведено на українську мову.

В НІМЕЧЧИНІ УБИТО 6 СЕПАРАТИСТІВ.

ДІССЕЛЬДОРФ, 15. лютого. — Товпа німецьких льоялістів в Дуркгаймі, в репській палатинаті, убила шістьох сепаратистів, що сховалися були до ратуша. Французьке військо привернуло порядок.

МАЕНС, Німецьчина, 15. лютого. — Число жертв в пірмазеньській боротьбі представляється так: убитих 20, з того 15 сепаратистів, ранених 30, з того 15 сепаратистів.

БАВАРСЬКІ ДИКТАТОРИ ЗРЕЗИГУВАЛИ.

БЕРЛІН, 18. лютого. — Диктатор фон Кар і генерал Льосов, голови баварського правительства, сьогодні зрезигували. Оба вони конспірували проти республіканського правління в Німецьчині. Диктаторські права фон Кара зістали привернені назад баварському кабінетові.

ЗНЕСУТЬ СТАН ОБЛОГИ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 15. лютого. — Урядово оповіщено, що стан облоги в цілім краю буде знесений 1. марта.

ЧЕРВІНЦІ ДОПУЩЕНІ ДО НІМЕЧЧИНІ.

МОСКВА. — Німецьке міністерство заграничних справ по відомилу офіційно радянську владу, що дозв червінців до Німецьчини не стрічатиме ніяких перепон з боку уряду. Червінці вже нотуються на біржі.

РАДЯНСЬКІ НІМЦІ.

МОСКВА. — Одинайцятий зідд Рад автономної республіки поволжанських Німців висказався за перетворення автономної області в "Соціалістичну Радянську Республіку Поволжанських Німців".

МУЗЕЙ НАРОДІВ.

З тої причини, що відомий етнографічний відділ Румянцевського музею в Москві переповнений експонатами, народній комісаріат освіти організує в Москві новий "Музей народів", якому передано всі матеріали побутового характеру, що фігурували як експонати на сільсько-господарській виставі минулого року в Москві.

ДЕ ПОТРІБНО УЧИТЕЛЯ?

Котрій Робітничій Діточій Школі потрібно кваліфікованого учителя, хай негайно повідомити про це Екз. Ком. Ст. Укр. Роб. Дім. При цім проситься подати вимоги до учителя і умови (тобто платня і час науки), які школа пропонує учителеви.

Зголошуватись на адресу: UKR LABOR TEMPLE, Cor. Pritchard & McGregor Sts., WINNIPEG, MAN.

ПОБІДА РОБІТНИКІВ В ШВАЙЦАРІЇ.

ЖЕНЕВА, 17. лютого. — Робітники Швайцарії віднесли перемогу в боротьбі за задержання 8-годинного дня праці.

У всекраєвім референдумі досучасні піддержали нині позицію, щоби скасувати закон, надаючий федеральній раді право заводити 54-годинний тиждень праці в часі економічної кризи.

Дві третих голосуючих заявили за скасуванням закону. Вислід голосування є першою перемога робітників в боротьбі проти кампанії за знесення 8-годинного дня праці, що ведеться тепер в різних краях.

ВИКРИТТЯ КОМУНІСТИЧНОГО ЗАГОВОРУ В ЯПОЇ.

ТОКІО, 16. лютого. — В Японії викрито заговор, який мав на цілі утворення комуністичного правительтва в цім краю. Заговор мав бути піддержуваний російськими комуністами. В наслідок викриття заговору поставлено перед суд 29 японських комуністів. Їх обвинувачується о змову в цілі формования тайної партії.

ОБРЕГОН ВИСЛАЄ КОНДОЛЕНЦІЮ ДО МОСКВИ.

МІСТО МЕКСИКО, 11. лютого. — Наспівші тут відомості кажуть, що президент Мексика Альваро Обрегон вислав до Москви кондоленцію з приводу смерті Леніна. Телеграма Обрегона звучить: "Смерть Леніна, провідника міжнародного робітничого руху, викликає у нас глибокий смуток. — А. Обрегон".

ПОЛІЦАТ В МУС ДЖО ЗЛОДІЯМИ.

Телеграми з Мус Джо, Саск., приносять надзвичайно сенсаційні вісті: тамошня поліція займалася крадіжкою товарів по склепах. Сімох поліцаїв вже арештовано, а двоє є під наглядом, так як цим останнім не доказано ще участі в крадіжці. Цих сімох поліцаїв становили в Мус Джо всю поліцію, що патрулює в вулицях міста. В домах декотрих арештованих знайдено багато різного краденого краму, переважно з одягу. Вартість знайдених річей оцінюють на \$1.000. Трох поліцаїв мали вже признати до вини. Всіх поліцаїв звільнено від служби.

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕКРЕТАР МАРИНАРКИ УСТУПИВ.

ВАШІНГТОН, 18. лютого. — Секретар маринарки Едвін Денбі зрезигував нині зі свого уряду. Президент Куайдж прийняв резигнацію. Денбі був призначений зрезигувати через те, що він був замішаний в голеєний тейпер в Злучених Державах скандал з вкрадком державних нафтових піль деяким капіталістам.

ТРОЦЬКИЙ ВИЗДОРОВІЄ ПРЯТОМ 2 МІСЯЦІВ.

МОСКВА, 16. лютого. — Секретар Комуністичної Партії України Мануїльський заявив на робітничім мітингу в Харкові, що Лев Троцький правдоподобно виздоровіє цілком протягом двох місяців. Троцький знаходиться тепер в Сухам Кале на Кавказі.

НОВІСТЬ СЕЗОНУ! - - - НОВІСТЬ СЕЗОНУ!

СТАРАННЯМ ДРАМАТИЧНО-СПІВАЦЬКОГО ГУРТКА ПРИ СТОВ. УКР. РОБ. ДІМ У ВІННІПЕГУ

— відіграється —

В СУБОТУ, ДНЯ 23. ЛЮТОГО 1924 Р.

В УКР. РОБІТНИЧІМ ДОМІ В ВІННІПЕГУ

незвичайно гарну драму в 5-ох діях Т. Колесниченка п. н.

ЛЮДОЖЕР

АБО

ВАМПІР

Це є одна з найсильніших драм в драматичній літературі. Автор драми представив дійсне життя і зідріє найбільш закутими людським моралі та поставив їх у властивім світлі. Згадана штука граєлася на сцені Укр. Роб. Дому через два рази і перейшла з великим успіхом. В виставі беруть участь около 40 осіб.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8.30 ВЕЧЕРОМ.

ЦІНИ МІСЦЬ: 55, 40 і 27 ЦЕНТІВ.

Дітям понище 16 літ вступ заборонений.

Тикети можна набути кожного вечера в Укр. Роб. Дому, а в день представлення при касі.

“UKRAINIAN LABOR NEWS”
 Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: J 1465.

“УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ”
 газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
 В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
 Видає Стіваришення “Українських Робітничих Вістей”.
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

**“УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ” ТРИ
 РАЗИ НА ТИЖДЕНЬ.**

Як повідомлялося в минулому числі нашої газети, “Українські Робітничі Вісті” з 1-го лютого п. р. будуть виходити три рази на тиждень, а “Голос Робітничий” два рази на місяць. Це свідчить, що українське робітничтві й бідне фермерство Канади, хоч повільно, але неухильно поступає наперед на своїм просвітнім й організаційнім полі.

Від 1-го лютого п. р. “Українські Робітничі Вісті” завитують до кожного свого передплатника три рази на тиждень за ту саму передплату — чотири долари на рік.

Така є воля самих читачів “Українських Робітничих Вістей”.

Висловивши волю своїх читачів “Українські Робітничі Вісті” кажуть:

“Товаришу Читачу! За ту саму ціну ми прийдемо до тебе ще й третій раз на тиждень! А у відплату за те, виконай нашу волю: придбай для нас протягом лютого обов'язково одного нового передплатника! Чувствуй — обов'язково одного нового! Якщо придбаєш більше — це буде свідчити, що ти дійсно хочеш, щоб від 1-го лютого 1924 р. ми приходили до тебе та до кожного українського робітника й фермера щодня.

Товаришу Читачу! Чи вирішив ти свою залеглу передплату? Якщо ні, то чи не буде тобі жаль, що ми будемо приходити до твого товариша три рази на тиждень, а твою хату мусимо зовсім обминути? А зробити це мусимо, бо такий закон капіталістичної системи. Подумай, Товаришу, над цим і постарайся вирішити свою передплату, це й заохотить свого сусіда передплатити нас!”

Товариші передплатники, читачі й симпатизи! Дня 22 лютого п. р. буде п'ять літ з того часу, як появилось перше число “Українських Робітничих Вістей”. В яких мукх воно виродилося, про це нема потреби тепер писати. Ми лише констатуємо факт, що наша газета буде святкувати 22 лютого п. р. свій п'яти-літній ювілей!

П'ять літ — не довгий час, але як багато за него пережито! І на передодні свого п'яти-літнього ювілею “Українські Робітничі Вісті” починають виходити три рази на тиждень. Організоване українське робітничтві й фермерство Канади повинно зробити це свято — своїм святом. Як його святкувати, про це ми поговоримо іншим разом, а тепер лише пригадуємо про него.

“Голос Робітничий” за рік свого існування здобув собі велику симпатію серед жінок-робітниць і українського робітничого загалу в Канаді. І на їх домагання починає з 1-го лютого виходити два рази на місяць, збільшуючи передплату лише о 50 центів. Значить річна передплата буде вийти \$1.50. Починаючи виходити два рази на місяць і одночасно збільшуючи свій формат і збільшуючи лише о 50 ц. свою передплату, “Голос Робітничий” члється на те, що члело його передплатників подвоїть протягом одного лише місяця лютого. А подати про це є обов'язком жінок-робітниць і їх організації.

До цього треба додати, що “Голос Робітничий” буде мати багатий зміст, так як він одночасно буде до певної міри заступати “Голос Праці”, який віддає себе в жертву “Українським Робітничим Вістям” і “Голосові Робітничій”. А робиться це тому, що наша друкарня технічно не в силі справитися зі всіма видавничими після того, як “Укр. Роб. Вісти” почнуть виходити три рази на тиждень, а “Голос Робітничий” два рази на місяць. Тому “Голос Праці” перестане виходити. Ного передплатники дістануть винагородження, яке буде проголошено в останнім числі “Голосу Праці”.

Поданою це до відома передплатникам і читачам, ми це раз класично:

Товариші! Зміцніть свою пресу збиранням нових передплатників протягом місяця лютого! Кожен старий передплатник хай придбає хоч одного нового передплатника! Кожен, хто задвоївся, хай вирішив свою передплату в місяці лютого, щоб не лишитися без газети!

А день п'яти річичий “Українських Робітничих Вістей” — 22 лютого, зробить ударним днем допомоги своїй пресі! Дунаймо, Товариші, скади темноті крок за кроком! Хай живе робітнича преса! Хай живе “Українські Робітничі Вісті”!

**РЕЗОЛЮЦІЯ П'ЯТОГО З'ЇЗДУ СТОВ. У.Р.Д. В СПРАВІ
 УКР. РОБ. ПРЕСИ В КАНАДІ.**

Із многих важких для українських робітників і фермерів в Канаді ухвал П'ятого З'їзду Стіваришення Український Робітничий Дім, що покінчив свою працю в суботу, 9 лютого, подаємо на цей раз найважливішу резолюцію, взяті з протоколу з'їзду. Про інші рішення з'їзду поговоримо в наступних числах нашого часопису.

В першу чергу подаємо резолюцію з'їзду, що відноситься до нашого часопису та журналів “Голосу Праці” і “Голосу Робітничий”. Ось вони:

“В виду того, що в минулому не було ясно означених границь і відношень між Стіваришенням Укр. Роб. Дім а Видавничим Товариством “Українських Робітничих Вістей”, що видає часопис під назвою цього товариства і книжки, а також і Видавничим Товариством “Пролеткульт”, що видає журнали “Голос Праці” і “Голос Робітничий” і книжки; “що справи Видавничих Товариств “Українських Робітничих Вістей” і “Пролеткульт” неухильно часто змішувалося з справами Стіваришення Укр. Роб. Дім так, що виглядало немов би Стіваришення безпосередньо було морально і фінансово відповідальне за ці Видавничі Товариства і видавані ними часописи і журнали; “що, в наслідок, це виглядало, немов би Стіваришення

Укр. Роб. Дім всупереч закону, на основі якого воно заінкорпороване, провадило “бізнесове” підприємство, “П'ятий З'їзд Стіваришення Укр. Роб. Дім рогановляе, щоб справи згаданих Видавничих Товариств “Українські Робітничі Вісті” і “Пролеткульт” цікавито відокремити від справ Стіваришення.

“З'їзд пропонує Видавничим Товариствам “Українські Робітничі Вісті” і “Пролеткульт” злучитися в одно інкорпороване видавничє товариство, для видавання часопису, журналів і книжок, коли це тільки можливе, бо це уможливить вигідніший спосіб складання умов що до ренту приміщення і друкарні в Українським Робітничим Дімі в Вінніпегу.

“З'їзд уповноважує Екзекутивний Комітет Стіваришення Український Робітничий Дім вірентувати приміщення в Українським Робітничим Дімі в Вінніпегу, в бейсменті, під сценю і всю друкарню Стіваришення Укр. Роб. Дім (тобто наборні машини, пресу малу і велику, машину до складання часопису, черенки, друкарські столи, бюрхо, огнетривалу касу, полиці, словом ціле урядження друкарні) Видавничому Тов. “Українські Робітничі Вісті” і Видавничому Товариству “Пролеткульт”, або таким Видавничим Товариствам, або Товариству, що видаватимуть часопис “Українські Робітничі Вісті” і журнали “Голос Праці” і “Голос Робітничий”, або часописі і журнали, що виходили б замість “Українських Робітничих Вістей”, “Голосу Праці” і “Голосу Робітничий”, на умовах корисних для Стіваришення, які мають бути закладені на письмі і ствержені підписами уповноважених урядників обох інтересованих сторін.

“З'їзд визнає корисним і конечно потрібним читання, ширення і піддержування “Українських Робітничих Вістей”, одногодого укр. робітничого часопису в Канаді, журналів “Голосу Праці” і “Голосу Робітничий”, книжок видаваних Видавничим Товариствами “У.Р.В.” і “Пролеткульт”, а також і інших робітничих часописів, журналів і книжок, для поширення свідомості і піднесення урєвня освіти серед членства Стіваришення, як і серед загалу українських робітників і фермерів в Канаді.

“З'їзд рекомендує Видавничому Товариству “Українські Робітничі Вісті” зробити свій часопис “Укр. Роб. Вісти” більш популярним, видавати його що найменше три рази на тиждень і конше присвятити більше уваги життю і справам робітників і фермерів в Канаді.

“З'їзд постановляє і на дальше помішувати свої звіти, оповіщення, повідомлення і т. п. на сторінках “Українських Робітничих Вістей”, які цей часопис відступає Стіваришенню зовсім безкоштовно.

“В виду того, що Секція Жінок-Робітниць при Стов. У.Р.Д. визнає своїм органом журнал “Голос Робітничий”, а також, що згаданий журнал не задовольняє вже тепер всіх вимог Секції, п'ятий з'їзд Стов. Укр. Роб. Дім, на домагання відділів Секції, рекомендує Видавничому Товариству “Пролеткульт” видавати “Голос Робітничий” два рази на місяць.”

Повище наведені резолюції були прочитані на спільних зборах Видавничих Товариств “Українські Робітничі Вісті” і “Пролеткульт”, що відбулися в понеділок, 11 лютого, і ці збори рішили пропозиції П'ятого З'їзду Стіваришення Український Робітничий Дім прийняти та постановили, між иншим, з початком місяця лютого видавати “Українські Робітничі Вісті” три рази на тиждень, а “Голос Робітничий” два рази на місяць. На жаль, як наслідок цих рішень і призначеної ними нової праці для редакційного персоналу і друкарні, переведено також ухвалу, щоб заперестати видавати журнал “Голос Праці”, а його передплатникам за оставшу ще передплату дати “Українські Робітничі Вісті”, “Голос Робітничий” або книжок виданих обома Видавничими Товариствами.

**П'ЯТИЙ З'ЇЗД СТОВ. У.Р.Д. В ОБОРОНІ УКР. СЕЛЯН-
 ТА РОБІТНИКІВ ПІД ПОЛЬЩЕЮ Й РУМУНІЄЮ.**

ЗАКЛИК ДО ОРГАНІЗОВАНИХ ПРАЦЮЮЧИХ ЦІЛОГО СВІТА.

П'ятий З'їзд Стіваришення Український Робітничий Дім однодушно ухвалив дві резолюції протесту проти катівського гноблення поневоленних Польщею і Румунією українських селян і робітників, на насильно окупованих і загартваних цими хижацькими буржуазними країнами західно-українських територій.

Перша резолюція-протест відкликається до організованих працюючих цілого світа. Подаємо її в цілости.

“До організованих працюючих цілого світа.
 “П'ятий Річний З'їзд Стіваришення Український Робітничий Дім, що зібрався 6-го, 7-го, 8-го і 9-го лютого у Вінніпегу і репрезентує організоване українське робітничтві й фермерство Канади, однодушно і рішуче протестує перед масами організованих працюючих цілого світа проти лютого гноблення українських селян і робітників на західно-українських територіях, що знаходяться під окупаційною владою Польщі і Румунії.

“10 мільйонів українських селян і робітників на цих територіях стоїть в економічній, політичній і національній неволі на власних землях, насильно окупованих і анектованих Польщею і Румунією. Селянство і робітничтві стероризоване. Масові розстріли є там звичайними явищами. В Галичині, особливо, торми переповнені невинними українськими селянами, робітниками і інтелігенцією і ці політичні в'язні сидять там, разом з кримінальниками, місяцями, а то й роками без слідства і суду. В наслідок страшного тюремного режиму, політичні в'язні поповнюють самовбивства.

“Українські школи, а навіть приватні просвітні установи знищені. В самій тільки Галичині польсько-шляхецька влада замкнула 682 народних шкіл, 3 учительські семінарії і 7 приватних гімназій. Український університет у Львові уважється недержавним і загнано його у підземелля. Тепер розпочато наступ на знищення Української Академії Наук у Львові.

“В українських звінцях Волині та Поліссю, де є тільки 8% польського населення, з загального числа 2,694 народних шкіл є тільки 400 українських і ті безпощадно польонізуються.

“На Буковині, анектованій Румунією, всі українські школи зрумунізовано і навчання української мови в школах уважється незаконним.

“На всіх західно-українських територіях, окупованих Польщею і Румунією, панує непогамована сваволя польської шляхти і румунських бояр, а українські селяне і робітники живуть в розпущі.

“Цьму дикому поневоленню і знущанням мусить бути покладений кінець.

“Ми, представники тисяч організованих українських робітників і фермерів Канади, протестуємо перед вами, організовані працюючі цілого світа, проти цього дикого на-

сильства поневоленого на українським народі західно-українських територій, що знаходяться тепер під польським і румунським панованням, і закликаємо вас підняти свій голос та допомогти всім, чим тільки зможете, в обороні так наших, як і ваших поневолених працюючих братів. Допоможіть освободженню українських селян і робітників західно-українських територій і добуттю для них права самим рішати про власну долю.”

**РЕЗОЛЮЦІЯ ВИСЛАНА ДО ДЖ. Р. МЕКДОНАЛДА, ПРЕМ'ЄРА
 БРИТІЙСЬКОГО РОБІТНИЧОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.**

Другу резолюцію вислано телеграфічно до Дж. Рамсея Мекдоналда, прем'єра Великої Британії. В переводі на українську мову вона звучить так:

“П'ятий Річний З'їзд Стіваришення Український Робітничий Дім, що зібрався 6. 7. 8. і 9. лютого у Вінніпегу і репрезентує українських робітників і фермерів Канади, трету з найбільших національних груп канадського населення, однодушно протестує проти поневолення українського народу на західно-українських територіях, насильно окупованих і анектованих Польщею і Румунією. Десять мільйонів українського народу в цих країнах живуть під панованням безперестанного терору; масові розстріли українських селян і робітників є там звичайними явищами; людей арештують без найменших причин; тисячі невинних українських селян, робітників і інтелігенції держаться там по тюрмах, серед невинних і нечувано нелюдських умовин, місяцями, а то й літами без судового слідства або переслухання; українські народні школи, гімназії і т. д. позамикано, а приватні просвітні інституції забороняються. Політичну свободу замінено залізним панованням польської і румунської мілітарної диктатури і терору. Тому звертаємось до Вас в імені наших страждоучих братів, щоб Ви вжили всего свого впливу в цілі добуття права для українського народу вище згаданих територій самому рішати про свою долю, що буде в інтересі свободи і мира в Європі!”

РЕЗОЛЮЦІЯ СПІВЧУТТЯ З ПРИВОДУ СМЕРТИ В. І. ЛЕНІНА.

П'ятий З'їзд Стіваришення Український Робітничий Дім підчас отворення вишавив пам'ять помершого найбільшого вождя і учителя світового пролетаріату Володимира Ілліча Ульянова (Н. Леніна) повстанням всіх делегатів і делегаток з місць, а відтак однодушно ухвалив резолюцію співчуття слідууючого змісту:

“П'ятий З'їзд Стіваришення Український Робітничий Дім, що зібрався 6. 7. 8. і 9. лютого у Вінніпегу, висловлює свій глибокий жаль з приводу смерті найдорожчого вождя і учителя світового пролетаріату Володимира Ілліча Ульянова (Н. Леніна) і співчутиє робітникам та селянам Союзу Соціалістичних Радянських Республік з приводу втрати свого найкращого і найвірнішого будівничого нового вільного життя!”

**ПРИВІТ ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ ЦЕНТРАЛЬНОМУ ВИКОНАВЧОМУ
 КОМІТЕТОВІ В ХАРКОВІ.**

“П'ятий З'їзд Стіваришення Український Робітничий Дім в Канаді, що зібрався 6-го, 7-го, 8-го і 9-го лютого 1924 року у Вінніпегу і репрезентує організоване українське робітничтві й фермерство Канади, ширю вітає завзяту працю В.У.Ц.В.К. і всіх працюючих Радянської України в області господарської і культурного відродження Радянської України, а з-новю і всего Союзу Соціалістичних Радянських Республік.

“Розуміючи кривду заподіяну царською владою українському працюючому народові, ми з великою радістю вітаємо українізацію всіх установ і громадського життя на Україні, яка певно виріває ту нерівність, що панувала між народами бушної царської імперії.
 “Ми певні теж, що робітничо-селянська Україна не забуде про тих українських робітників і селян, що томаяться в невинній варварській неволі польської шляхти і румунських бояр. Надіємося, що уряд Радянської України вживатиме всіх сил, щоб допомогти визволенню своїх братів з панського поневолення.
 “Ми, організовані українські робітники і фермери Канади, пильно стежимо за економічним і культурним відродженням Радянської України і остаємо на завжди готові дати йому нашу скромну поміч тим, чим зможемо.
 “Хай живе і росте в непереможну силу робітничо-селянська Радянська Україна!
 “Хай живе Союз Соціалістичних Радянських Республік!
 “Хай живе воля і рівність працюючих усіх народів!”

ПРИВІТ ГОЛОВІ ГУБВИКОНКОМУ КИЇВЩИНИ ТОВ. ГРИНЬКОВІ.

“Шановний Товаришу!
 “Заслухавши докладу про засідання під Вашим головуванням організаційного бюра по збудованню пам'ятника Т. Г. Шевченкові в Києві, а також монумента в Каневі і про Вашу ухвалу запросити для допомоги цій справі українське трудове населення Галичини й Канади, П'ятий З'їзд Стіваришення Український Робітничий Дім в Канаді, що зібрався 6. 7. 8. і 9. лютого у Вінніпегу, ширю вітає цю ухвалу організаційного бюра і висловлює свою повну готовість поспішити вище згаданій справі з допомогою.
 “Одночасно П'ятий З'їзд Стов. У.Р.Д. засилає Вам свій сердечний привіт, а через Вас, всім культурно-освітнім установам міста Києва та всім трудовим масам Київщини.”

**ДО ЗБУДОВАННЯ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ
 В КИЇВІ.**

Дня 12 грудня, м. р., відбувся в Києві під председательством т. Гринька засідання організаційного бюра по збудованню пам'ятника Шевченкові в Києві, а також монумента в Каневі.

Було розглянено низку пропозицій щодо місця пам'ятника в Києві. Накреслено три думки: поставити пам'ятник над Дніпром, біля Петровської алеї (проф. Біляшівський); в головній артерії міста — там, де стоїть пам'ятник Олександра ІІ (Лесь Курбас) і третя — на місці колишнього пам'ятника Миколи І. Остання думка викликала найбільшу увагу наради. Було іфакреслено політичний зміст збудовання пам'ятника Шевченкові на тому самому місці, де стоїв пам'ятник царя, котрий його заслав. Думку про пам'ятник над Дніпром відкинуто, зважаючи на умови ґрунту і на те, що такий пам'ятник по ідеї був би повторенням Канівського пам'ятника. Що до характеру пам'ятника вмічено дві думки: поставити на постаменті коло пам'ятника

Миколи І. фігуру Шевченка і зробити нову композицію з фігурами і барелефами, використавши мотиви творчості Шевченка. В цих двох напрямках буде оголошено конкурсе.

Термін для конкурсу буде астановлено 4 місячний. 1-ша премія — 2000 карб. зол., 2-га — 1000, 3-та — 500 карб. Початок конкурсу — 1 січня 1924.

Для докладнішого розроблення умов конкурсу вибрано комісію в складі: т.т. Гринька, Бойчука, Л. Курбаса і Жука.

Ухвалено просити округні виконавчі комітети Київщини заснувати в себе організаційне бюро по збудованню пам'ятника і відкрити прийом пожертвувань.

До участі в збудованню пам'ятника буде запрошено Губвиконком, уряд У.С.Р.Р. і уряд С.Р.С.Р. і всіх трудящих С.Р.С.Р. а також українське трудове населення Галичини і Канади. Підчас Шевченкового свята в 1924 році буде переведено широку кампанію за збудованням пам'ятника.

Нарада ухвалила просити всю радянську пресу відкрити широку дискусію що до місця і характеру пам'ятника.

В Каневі вирішено поставити обеліск. Нарада владала з проханням розробити проект обеліска до Академії Мистецтв.

**ШКІЛЬНИЦТВО НА РАД.
 УКРАЇНІ.**

Московські “Известия” з 7 грудня м. р. подають такі цифрові дані про школи на Україні:

Тепер є на Україні 17 тисяч народних початкових шкіл з 1,360,000 учнів і 46,000 вчителів. Подана кількість дітей становить лише 46,4 відсотків всіх українських дітей шкільного віку від 9—12 літ. Особливу увагу звертається при навчанні дітей політичне “освідолення” літвора. Війна поробила великі спустошення на полі опіки над українськими дітьми захистами. Для того в цьому напрямі піднято нову працю на нових підставах. Кількість діточих захистів виносить тепер 1,782 з 102,000 дітей. Україна тепер має крім цього 488 фахових шкіл із 44,000 слухачів і 4,515 педагогів і понад 2,100 технічних наукових сил, 276 доповнюючих шкіл з 19,500 учнів, 194 технічних закладів з 35,000 слухачів, 3,471 педагогами і 1,778 технічними науковими силами, між ними останніми школами є 72 вищих педагогічних курсів із 9,200 слухачами. Кількість всіх високих шкіл на Україні дійшла до цифри 42 з 41,000 студентів, 3,098 професорами і 2,479 асистентами та технічними помічниками. науковими силами. З того загального числа високих шкіл припадає 14 заведень на педагогічні інститути з 9,800 студентами. Крім цього існує 78 кафедр для наукового продовження освіти. Кількість робітничих факультетів дійшла до 7,150. Крім цього існує шість робітничих факультетів з вчительськими викладачами. Ці останні відвідує 1,600 фабричних робітників. Проводиться систематична пролетаризація високих шкіл, наслідком якої фреквенція високих шкіл на протязі одного року спада з 56,000 на 41,000. Попри це все існує ще 17 фахово-освітніх курсів для робітничтві. На курси ці вчлає 3,000 слухачів. На загально-освітній робітничий курси числом 149 вчлає 11,300 слухачів. Особливу увагу звертається на цікавите з'українізованія шкіл. Українізація вповні закінчиться з 1924 шкільним роком. З кінець цього року все навчання по всіх українських школах буде вестися вже українською мовою.

СПРА. — Наслідником вбитого зрадника німецького народу “автономічного президента” Палатину Гайнца визначено відомого авантюриста — 23-літнього “майора” сепаратистів Куна. Французька влада поірає далі акцію сепаратистів і допомагає їм грошево, мимо на постаменті коло пам'ятника англійського протесту.

РАДЯНСЬКІ РЕПУБЛИКИ В 1923 РОЦІ.

(Огляд написаний спеціально для “Укр. Роб. Вістей”.)

ЛІТЕРАТУРНІ УГРУПОВАННЯ В ХАРКОВІ.

В українській пресі поза кордонами Радянської України багато вже писалося й пишеться про нові літературні сили України, а Харкова зокрема. Писається про них різко, залежно від того хто й де пише. Писає з вишуканим шовінізмом “Нової України” наприклад, нових пролетарських письменників “Українськани”.

Воно й не дивно, бо що можуть сказати, ті на адресу яких найкращий сучасний поет Павло Тичина каже:

“Сюдайте, адохпнть у пиних, щоб нашй й кости перетрухли й пощилив. Савки надильте й жалко руку простягнїть...”

“Українськани” — зашпїла на Тичину компанія з “Нової України”.

Та не про них я тут хочу говорити. Про літературні угруповання на Україні можна багато говорити і я дуже хотїв би застановитися бодїй на деяких видатнїших літературних одиницях. Бо оскільки я садїжу за пресою, ці сили на американським континентї мало знаю.

В самїм Харковї в двї групи молодїх письменнїкїв, що стаять на революцїйнїм ґрунті. Нїмїя “Плут” (спїлка селянськїх письменнїкїв) і “Гарт” (спїлка пролетарськїх письменнїкїв).

“Плут” заснувався ще в марті 1922 р. і має до тепер свої фїлії по всїх головнїших мїстах України. Головним основателем і руководителем “Плута” є Сергїй Пилнєнко, або

як його жартом називають “отаман Плужан”. Серед харківськїх Плужан С. Пилнєнко є найстаршїм віком і єдиним, що походить з інтелїгентнїй родини, як це він сам сказав менї, а всї інші члени — це синї і дочкї селян.

Більшїсть членів “Плуга” є одночасно активними членами Комунїстичнїй Сїлки Молодї. Многї з них вже досить знаїні на літературнїм полї, а С. Пилнєнко є редактором “Селянськїй Прадї” і співробнїком “Червоногї Шляху”. В поезїї він більше пише байкї. Так вїшнїм збірнїком його байок п. н. “Байкївнїца”, про яку Пилнєнко каже:

“Побачнї байкївнїца, ти не кажи — дурнїця; Бо прїгадаї мїй любїй, Як кажут старї люде: — “Сївай пїснї” — “Не саїю!” — “Кажї байкї” — “Не саїю!” Чого-ж то воно так Прїкнуває той як?”

Пилнєнко написав також дуже цікавїй твір п. н. “Бєангелїй Часу”. Написав він його за Подем Берто, з есперантоської мови. Багато нових українськїх поезїй, він перекладає на російську мову і його переклади уважаються кращими за ориґїнали.

Найбільше жїття вїплыває “Плут” у своїх літературнїх вїсниках, якї він вїдбуває щотижня. Так званї “поясїлкаї”. На тих вїсниках молодї письменнїкї читають свої вїдїще не друкованї твори, там вони вислухають свою першу критику, вїд якої залежить, чи данїй твір має побачнїти свїт, чи лишнїтнє в архїві свогїо творїя.

Хоч їдейного розходження мїж “Плугом” й “Гартом” не

має, однак вони існують як щїлком вїдрубнї гїла. На літературнї вїснїкї однї до другїх ходять і часто зводять там боротьбу над “формою” і змістом” нової поезїї.

В суботу, 28. лютого, я попав на спїлну вїснїку “Плуга” й “Гарту”, улаштовану в Сельбудинку з приводу педагогїчного зїздку в Харковї. На цю вїснїку вони запросили учаснїкїв зїздку. Там першїй раз менї прїйшлося познайомитися з тими літературнїми вїснїками. І треба признати, що вїснїкї ці дуже цікаві і прїтягають велику скїлькість слухачїв (300—500 осіб), переважно студентськїої молодї.

На запланїй вїснїкї читали свої твори: В. Поївнїк, В. Соєнра, М. Хвїльнїй, Гр. Коляда, Остап Вїшня (фейлетонїст) і інші.

Не подумайте, читачу, що це якїсь “великї” люде, у фразах, з високою освітою. З Соєнрою й Хвїльнїєм я стїпувався в того самого дня в редакцїї “Вїстей”. Це є хлопцї, молодї робїтнїкї з Донбасу. Вони перїїли щїду горожанськї вїїну на фронтї з караїном в руках, яку її осїпали в своїх творях.

Де ті, що в “Україну з краю в край проходили з бомбї, і громом молодїм котїлося над нами, Дунаї по ланах: “Вперед, за нами, Рад!”

(Соєнра, “Червоня Змїя”.)

Але героїства, того напованого “герїєства”, у них також не замїтите, як не замїтите його і в їх творях. Осє читає свій твір Соєнра, читає тоненьким спївучим голосом, читає не для аудиторїї, але сам для себе. Вже вїдмїняється від него читає Хвїльнїй. Цей читає й хвїлюється, короткє вриваючи свої слова. Але голос мїягкїй і в нїм наче чу-

ється: “слухайте, судїть, але не судїть остро”.

Великїй контраст до Соєнрї й Хвїльнїєв — Валерїян Полївнїк, також молодїй поет, член “Гарту”. Той читає грїмко, скоро, урївчасто, не читає, а декламує, навїть з рухами.

З Плужан крім Пилнєнка, активнї в дискусїях Шевченко, Божко, Коляда. На спїлнїй “Плуга” й “Гарту” вїснїкї менї прїйшлося бутї свїдом острої критикнї а вїдтак палкїої дискусїї. Пїсля закїнчення читаннї творїв, Пилнєнко, як прїдсїдатель, дав слово прїсутнїям. Але що вїхто не згодувався, то Пилнєнко викликав вїдомого педагога Я. Чепїгу, що прїбув з Київа на педагогїчнїй зїзд. Чепїга встав і перепрошучою, з великими обходами почав говорити про те, що з сучаснїх нових поезїй йому дуже трудно пїдїбрати дещо до шкїльнїх пїдручнїв.

Нїєля Чепїги встало ще кількох і поспїналась остра критика. Критїкували не так зміст, як форму писання, хоч до певнїої мїри дїсталався її змістовнї. З публїкї боронїв новїх творїв Галїчанин, проф. географї Гернїовїч, який прїбув на педагогїчнїй конгрес до Харкова з Камїянця на Подолї разом з Ростиславом Заклїнським. Самї поетї також боронїли своїх творїв, але слабо, а Хвїльнїй такїя отверто сказав, що така критика може вїдїбнїти декому з молодїх, починаючїх письменнїкїв охоту до писання. Як також він вїказав, що на цих вїснїках виступають такї письменнїкї, вїд яких ці вїснїкї в нїчїм нїльшим, як студїює. Почувшїй проти себе, так би сказати, однї фронт, Плужанє і Гартванї вїступали того вечера також однїм фронтом, тодї, як прїйшли обставїнах вони остро однї другїх критїкують.

Першїй раз на цїм вїснїку менї прїйшлося чути Остапа Вїшню, який прїчитав свої двї феїлетонї, якщо не помиляюся п. н. “Київськї умїшкї”. Остап Вїшня є любїмцем на цих літературнїх вїснїках. Остап Вїшня (псевдонїм) співробнїк харківськїх “Вїстей” і найкращїй феїлетонїст на Раднїськїй Україні, а може й в цїлїм союзї. Пїше свої феїлетонї на темї дня, феїлетонї повнї сарказму, меткї і дошкулнїї. Коли він прїчитав оден феїлетон, то замїсть критикнї його попросили прїчитати ще оден.

Вїснїк затїгнувся далеко за пївнїч. Вже коли пївнїще менї знова доводилося бувати на цих літературнїх вїснїках, та прїдївнїтнє, я переконався, що ці вїснїкї є дїїсно студїєю не лише для самїх письменнїкїв, але для всїх учаснїкїв.

Пролеткор.
(Дальше буде.)

Товарнїшї! Не забувайте про помїч “Укр. Роб. Вїстам!”

ТАРАС ШЕВЧЕНКО В СВІТЛІ ЕПОХИ.

Публїцистична розвідка, написав Андрїй Рїчнїцький, Українськє - Американськє виданнїство “Космос”, 200 сторїн.

Багато книжок і книжечок написано про Тараса Шевченка, багато лекцїй прїчитано про його жїття і поетичну творчїсть, але найкращу розвідку про Шевченка дає нам книжка Андрїя Рїчнїцького — “Тарас Шевченко в свїтлї епохи”.

Аж жалє, що написав її укаїст — сказав менї оден вїдатнїй українськїй комунїст-большевїк, бувшїй лївїй есер боротьбїст. — Такої книжкї не було ще досї про Шевченка і певно, що не скоро буде — додав цей самїй товариш.

Тїльки недавно вдалося менї прїчитати цю книжку і прїсїлати її не з “прїмусом”, але з заохоченнїям.

Скїльки то перїв подолали довкола творчїсть Шевченка і довкола самої його особи люде, партїї і сектї рїжнїх напрямкїв й кольорїв. Аж нудно на це дївнїтнєся, як рїжнї огнївї свїтськїї і духовнї спекулїнти стараєтся (ї старїютьсїя) всїма силами прїкрївати свої темнї шкурнїцькї інтерєсї іменем і творчїстю Шевченка. Тому тимбїльше робїтнїцтво повинно прївнїтати книжку А. Рїчнїцького.

На самїм вступї своєї книжкї — “Тарас Шевченко в свїтлї епохи” — Андрїй Рїчнїцький пише:

“Н. Ленїн в однїй своїй працї говорить, що гноїбнїцькї класи за жїття великих революцїонерїв платїть лїстївнїми перепадаваннїям, скажемо лїттю та походом брехнїї і наклепїа, а пїсля їхньої смертї намагаєтся перетворити її в нещаднїїх їконї, так би мовити, канонїзувати її на “вїтхї” прїпїнченїм класам, в той же час виколоучаючи революцїоннїй зміст з їхнїого вїснїя та споганюючи його”.

І Андрїй Рїчнїцький вїдносїть цї слова Ленїна і до “обробкнї” Шевченка бувшїми його ворогами і до “обробкнї” його теперїшнїми соцїальнїми прївнїкнїками, якї “нїчїтоже сумїяєсїя”, створїли з него “культ національного пророка”, одночасно затуляючи революцїонно-бунтарськїй зміст його творчїстї”.

Книжка А. Рїчнїцького, — “Тарас Шевченко в свїтлї епохи”, не дївнїчнїя на те, що автор пїршув в таку глїбнїну рїжнїх питань, як 1. Культ і критика Шевченка; 2. Україна перед Шевченком; 3. Соцїальне походження Шевченка; 4. Національно-козацька романтика мнївшнїни; 5. Серед українськїої панства; 6. Славнофїльство й Кирилїо-методїєвськї братчикнї; 7. Мушїцька фїлософїя; 8. Крїпацтво й Шевченко; 9. Бунт прїоти офїцїальнїого суспїльства; 10. Погнїблення соцїальнїої поезїї; 11. Зародкнї їдейноїї перед-

му, що вона мусить студїювати соцїально-економїчну будову та вїтвореннї нею їдейноїї тих суспїльнїх процесїв, що на ґрунті її зростають і фїлософїя, і полїтика, і поетї”.

Рїчнїцькїй найкраще освїтлює в своїй книжкї ту соцїально-економїчну будову і вїтвореннї нею процесїв, з яких вїшла і в яких скрїсталїзувалась цїла творчїсть Тараса Шевченка.

Досить влучно вїповїдь дає Рїчнїцькїй поетовї-гетьманцевї Б. Лепкому, який, вїдаючи в 1920 р. твори Шевченка, оставсї вїрнїй царськїй цензурї і, як каже Рїчнїцькїй, “просто прїтягає Шевченка за нубу до їдейноїї петлорївськїої буржуазно-контрреволюцїоннїої державнїстї”.

Ще пару слїв на закїнчення. Многї робїтнїчнї товариства в Канадї й Зауч. Державах майже щорічно улаштовують концертнї вїснїкї в памїть Т. Шевченка, на котрїх вїголошують рефератнї прїсвяченї його памїтї. Часто вїд тих “рефератнїв” самому Шевченку вносїть кости в гробї прївернїчуєсь би, якби вїн її почув. Я вже нїчого не згадую про рїжнї патрїотичнї товариства та церковнї брацтва. Дурнїю і безсовїсному її бог не памятає.

Може хто скаже — дївне порівнїння. Може її справдї дївне! Та хто дївнїється, того я вїдїшла до книжкї Андрїя Рїчнїцького — “Тарас Шевченко в свїтлї епохи”.

Тїльки, товаришу читачу, я вїдїсла вас до тої книжкї з умовою, що ви будете її читати так же старанно і з увагою, як старанно і з увагою вона написана. Її треба читати і заучувати врочитанє, розбїрати, а тодї тїльки буде кориснїм це читаннїя.

Розмїр газетнїї статтї не дає нам можливостї застановитися подрїбнїше над цєю книжкою, однак ми скажемо: що було неясного і незрозумїлого в Шевченковї для многїх його критикїв і рецензентїв рїжнїх напрямкїв, те є яснїм для Рїчнїцького. Так, Рїчнїцькїй з горї бє комунїста Е. Грїгорука (покійного вже), що вїдав в 1921 роцї на Українї прїкраснїй шевченкївськїй збірнїк “Великїй Бунтар”, в якїм він дївнїється, що

“...вїра, на територїї якого майже небуло індустрїї, а сїльськє господарство прїважало допотопнїми засобами — цей нарїд вїплыває несподївано лїпшїй розкїт лїтературї і високого генїя, їстїювання якого нї сучаснїм оточеннїям, нї попереднїм розвитком — нїчим не пояснюєтьсїя. А тому творчїсть Шевченка належить до “мало зясованїх явнї свїтової їсторїї”.

І Рїчнїцькїй вїдповїдає Грїгоруку: “Тут уже Шевченко перетворїється просто такї у прїдмїє дїво, йому же несть повнїченнїя. Вїхолїть, що генїї є себе творїть їсторїю, а не самїї стїє її продуктнїм. Шо її класнїї з дїявнїми засобами революцїоннїїа публїцистїка далеко не вїдїє”.

І тут-же додає: “Завданнї маркїстськїої публїцистїкнї, скїльки вона пїдходить до явнїї лїтературнїої творчїстї, полягає в то-

ЯПОЇЯ ЗА ВИЗНАННЯМ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ.

ТОКІО, 13. лютого. — Промовляючи на конференцї губернаторїв в Токио мїнїстер закордоннїх справ К. Матсїу заявив, що “Япоїя зробить все можливе, щоби як найскорше прївернїти нормальнї зносннї з Союзом Соц. Рад. Республїк, помїмо великих рїжнїць в погнїдах і полїтїцї обох держав”.

Мїнїстер Матсїу коментуючи визнаннїя раднїськїого правїтельства Англією і Італїєю висловив надїю, що Япоїя пїде небагато слїдами тих держав. Япоїнськє прїса майже всї без вїмкнїа домагаєтьсїя вїд правїтельства, щоби воно як найскорше визнало раднїськє правїтельство, вїкауючи на великї користи, якї може мати Япоїя, коли будуть прївернїєні нормальнї зносннї з С. С. Р. Р.

Сїдають (з лїва на право) — П. Голота, С. Божко, І. Шевченко, С. Пилнєнко, А. Панїв. Стоять: І. Кирилєнко, І. Свїстун, І. Семченко, О. Коппленко.

Товариство “Пшик”

1) А моя Параскевія вїдула губи, повилаась вовком і як зашпїнить?

— Ой тото дам тобі вербнї! Ти що, адуїрї на старї лїта? А я що буду робїти в старїм країнї? Знов капуста, фасолї, огїрки і затїрапа? Та там анї “пашнї” анї “кекїнї” анї “аїскїрїкїв”! А хїба наша їмють так ходити, як я? Та ти їдї на аломану голову, а я не поїду.

Слухаю я, слухаю цїй проповїдї мої Параскевії, таїї тїхеньку думаю собі:

— Еї мой! А ти забула, як сапала було на панськїої лївї, або як ходила з подраннїми мї стережїю ногами?

Отак думаю і боєся сам за себе. Бо Параскевія може вїдгадати навїть думку мою, а я не хочу, аби менї знов спїльнїся свнїї.

II. Я хочу вам розсказати, як я нас зорганїзував товариство. Це було так:

Якось на тїжнї, як я спочївав (дрїмав) пїдчас обїду на лївцї в фабрїцї, до мене пїдїшов Пантелеїмон Здрїрко. Внї його не знаєте? Ого-го! Розумнїй і вченїй хлопцї! Кажуть скїнчїв... — ну, що скїнчїв, то скїнчїв, але розумнїй. Як я

заговорїть, то так, якби з книжкї читав. Анї не заїкнїється. І вїхто не розумїє його. Шо ж — вїснїсть, наука! Де-вже нам до того!

— Слухайте добродїю Спїшок! — каже до мене, таїї дївнїється просто в очї менї.

— Слухаю пане Здрїрку.

— Пїд тїсним верїкальнїої атмосфєри на канадїськїої горизонтї, — каже менї Здрїрко — ми примуснїї подумати про організацїю прогресу. Яко-же в нашому мїстї такої не находїтьсїя до сїпного часу, за моїми їнїцїатївами і конвєрсацїями першїй фундамент в нїдїлю в 10-тїї годїнї заложенїї будє. Прїходїть добродїю Спїшок!

Я з усєї свнїї витрїщїв на него очї і думаю собі:

— Чи не євнїтьсїя менї, як може справдї я такї анї слова не розумїю з промовнї вченого чловїка?

— Вїбачайте за слово пане Здрїрку, — кажу йому — але скїнчїть ще раз, так, на хлопськїй розум.

Здрїрко шморгнув носом, поглядїв гарнє-вїдожнє лице, прїжмуїрїв сїрї очї і нїби трошї умїхнїуєвся. Менї стало соромно, що я такїй дурнїй.

— Так і так — почав знову Здрїрко. В нїдїлю в 10 годїнї ми, себто я, скїлаю до куднї добрїх людеї, якї-то зможуть закїласти своє товариство, для вїдїрївацїї і експлуатацїї книг, книжок і книжочок, а також часопїснїв гатунку рїжнїої, нї! — інтелектуально-єволюцїоннїої.

Малоцїо второпав я з цїого поясненнїя, але зрозумїв, що Здрїрко хоче в нас заложнїти якесь товариство. Ну, я не вїд того, бо дома маю такє товариство, що її слова сказати неможу. Моя Параскевія за всї товариства. А тепер — готовнїї я вривувати себе. Хоч мїє людї пїду час вїд часу.

Панє Здрїрку — кажу я. Товариство рїч вальорнїа і дай боже здолатьсїя ванїїй голови, що такє прїдумала. Я в нїдїлю прїйду, але... ну знаєте самї... Самому менї їти якось... тоє...

Та Здрїрко вченїй хлопцї. Внї моргнув, прїжмуїрїв оден око ї-дїєвакє поплескав по мойму плечї.

— О добродїю Спїшкї, я знаю! Жєньска плоть в прогрєсї конкретна стабїлізацїя. Яко-же ум мїй прїаює активнї-енєргїчний токє, моя повнїннїсть родиннї конкїлоїї вїкаїю?

— Так і так — почав знову Здрїрко. В нїдїлю в 10 годїнї ми, себто я, скїлаю до куднї добрїх людеї, якї-то зможуть закїласти своє товариство, для вїдїрївацїї і експлуатацїї книг, книжок і книжочок, а також часопїснїв гатунку рїжнїої, нї! — інтелектуально-єволюцїоннїої.

Малоцїо второпав я з цїого поясненнїя, але зрозумїв, що Здрїрко хоче в нас заложнїти якесь товариство. Ну, я не вїд того, бо дома маю такє товариство, що її слова сказати неможу. Моя Параскевія за всї товариства. А тепер — готовнїї я вривувати себе. Хоч мїє людї пїду час вїд часу.

Панє Здрїрку — кажу я. Товариство рїч вальорнїа і дай боже здолатьсїя ванїїй голови, що такє прїдумала. Я в нїдїлю прїйду, але... ну знаєте самї... Самому менї їти якось... тоє...

Та Здрїрко вченїй хлопцї. Внї моргнув, прїжмуїрїв оден око ї-дїєвакє поплескав по мойму плечї.

— О добродїю Спїшкї, я знаю! Жєньска плоть в прогрєсї конкретна стабїлізацїя. Яко-же ум мїй прїаює активнї-енєргїчний токє, моя повнїннїсть родиннї конкїлоїї вїкаїю?

— Пан Здрїрко бун і казав. А ти не питай, як не знаєш.

— Але-ж Параскевія! — почав я. Ти може не зрозумїла? Пан Здрїрко хоче в нїдїлю заложити товариство, а не комедїю.

Ех, як скїчила моя Параскевія.

— Слухай! — крикнула. Я тобі нєраз казала: як говориш до мене, то мовчї!

І я прїтїх. Може й пї правда. Може я не так зрозумїв Здрїрка? Пїдожду до нїдїлї і буду знати. А тепер заїгнаїтнєся з Параскеїю не хочу, бо знов будуть сїнїтнє свнїї, що прїзуть мої вуха.

(Далї буде.)

ЧИТАЙТЕ НОВУ КНИЖКУ!

Кожнїй робїтнїк і фармер повинен читати і знати!

ПРО СУТЬ ТА ПРИЧИНУ ТУБЕРКУЛЬОЗИ.

Написав Др. М. Сїсак. Цїна тїльки 10 центїв. Замовленнїя слати до:

UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard and McGregor Sts. Winnipeg, Man.

